

P O W S Z E C H N I A K

M I E S I Ę C Z N I K

Działwy Szkół Powszechnych Zagłębia Dąbr

W dniu Imienin 19.III.1933 r.

*Wskrzesicielowi i Budowniczem Państwa Polskiego.
Pierwszemu Marszałkowi Polski, Józefowi Piłsudskiemu,
składamy w dniu Imienin najszczerze życzenia i wyrazy
najwyższego hołdu*

REDAKCJA.

Odpowiedzi Redakcji.

Wołyniacy z Zabrodzia. Cieszymy się bardzo, że tak wielu egz. poszło u Was. Mamy przeświadczenie, że więcej naszej „dalekiej” przyjaźni zacieśniać się będą coraz bardziej. Piszcie jak najczęściej i jak najężej.

Komitet Red. Szkoły Nr. 4 w Sosn. Z Waszych artykułów i lamigłówek w ub. m. nie skorzystaliśmy dlatego, że zawartość przysłanej paczki sprawdziliśmy dopiero po wydaniu n-ru.

Witocka M. (Nr. 19, Sosn.). O nim już nie umieścimy.

Gluzman (Nr. 7 Dąbr.). Przyjęliśmy jako artykuł konkursowy.

Mazurkiewicz S. (Nr. 3 Dąbr.). Temat („W naszej administracji”) wybrał Kol. B. dobry, ale prosimy go lepiej i obszerniej opracować.

Mazurkiewiczówna Lucia (VI, Nr. 9, Dąbr.) Streszczenie bardzo ładne. Czy jest książeczka lub opowiadanie pod tym tytułem?

„Ela” (VII, Nr. 8 w Będzinie). Słuszne są myśli Koleżanki o naszej szkole, szkoda tylko, że nie ujęte w formę artykułu lub dobrego wypracowania. Czy myślicie o utworzeniu Koła B. Wychowanków?

Koźuch M. (Nr. 3 Dąbr.). Za krótkie.

Zimolażanka Bogusława (VII, 19 Sosn.). Prześlijcie do następnego n-ru kilka samodzielnych artykułów, ale napisanych starannie atramentem, nie ołówkiem. Dobrze.

Koźuch D. (Nr. 3, Dąbrowa) Proszę przysyłać dalej.

Kępińska Stefanja (VII, Nr. 2 Porąbka-Pekin). Jeden artykuł o nim nie umieściliśmy, inne nie. Czy wierszyk przerobiony, czy samodzielnie napisany?

Kostkówna Jadwiga (VIA, Nr. 5 Zawiercie). Jeden wiersz umieściliśmy. Wiersza „Piątka” nie damy, bez rymów.

Dulanka Irena (VI, Nr. 2 w Zagórzu). Szkoda, że otrzymaliśmy tak późno, bo już po złożeniu numeru, a do przyszłego już nieaktualny. Prosimy o wcześniejsze przysyłanie artykułów.

„Polka” (VII, Nr. 7 Dąbr.). Piszcie Kol., iż szkoły, w których mało sprzedaje się egzemplarzy lub jeszcze nie, nie powinny się nawet do tego głośno przyznawać, bo to wstyd, lecz zaraz zaprenumerować znaczną liczbę pisemka. Zgadza się najzupełniej ze zdaniem

Koleżanki. Takich jednak szkół, które „Powszechniaka” nie przyjmują, mamy znikomą liczbę.

Agiejczykówna Eugeja (VII, Wołkowsko, Szosowa 97). Za pozdrowienia i życzenia serdecznie Koleżance dziękujemy. Wierszyk z powodu trudności technicznych tu umieszczamy:

„WYZWOLENIE”.

Portyli trudach i ranach,
katargach i kajdanach
Zło przysło jak sen lub marzenie —

— nadeszła święta godzina,
Która się zwie Wyzwolenie!

Skruszyć stalowe okowy!
I nie dać wydrzeć nam mowy,

Ogłosić Polski wskrzeszenie;
Było to hasło nasze,
a celem Wyzwolenie!

Daremnie chciał nas zgniebić wróg
i zatrzeć Polskiej istnienie,

Lecz nam dopomógł Bóg
i zesłał Wyzwolenie!

Klimas Mik. (VII, Nr. 3 Dąbr.). Temat dobry, lecz trzeba go lepiej i obszerniej opracować.

Samorząd Szkolny Szk. Powsz. w Łazach. Premję otrzymacie w maju bez dopłaty 50%, w lutym książkę 3 zł. za dopłatą 50%.

Nawrotówna Z. Klimas J. (VII, Nr. 19, 19 Sosn.) Prześlijcie nam na drugi raz artykuły, napisane atramentem, nie ołówkiem.

Wasiówna Janina (VI, Nr. 3 Będzin). Wierszykowi brak trochę rymów. Prosimy przysłać nam kilka artykułów i wierszy do wyboru.

Gadomski Zbigniew (VI, Nr. 1, Strzemieszyce W.). Uśmiełiliśmy się z owego Stasia, co chciał złapać zajączka dla mamusi. Myślimy, że bardzo łatwo mógł złapać „zajączka”, ale nie żywego. Prosimy Kolegę o przysyłanie naraz kilku ku artykułów.

Kaszubianka J. (VI, Nr. 19 w Sosn.).
Welner Ch. Prosimy o dalsze artykuły.

Koło absolwentek szk. Nr. 4 w Będzinie. Współpracę Koleżanek chętnie przyjmujemy. Prosimy pisać bardzo dużo, jednak tego artykułu nie umieścimy.

POWSZECHNIK

Nr. 7(II)

Marzec 1933 r.

Rok III.

Komitet Redakcyjny: Szlęk M., Piekarski Wacław, Imiolek A., Karczewska J.
Kubicka W., Trendówna, Korflówna H., Lajtnerówna P.,
Nowakowski, Jura Marjan.

Administracja: Helman B., Wiltosówna H.

W dniu 19 marca

Do młodzieży.

KOCHANA MŁODZIEŻY!

Dzisiaj obchodzi Imieniny Pierwszy Marszałek Niepodległej Polski, Józef Piłsudski. Obchodzi je z Nim cała Polska. Święci ten uroczysty i radosny dzień i młodzież, której serca biją gorącą miłością ku Wielkiemu Wodzowi i Wskrzesicielowi Państwa Polskiego.

Ukochany przez Was Marszałek Polski był przed kilkadziesiąt laty małym chłopcem, Ziułkiem. Ale inną była, niż Wasza, kochana młodzież, młodość Ziuka.

Ziuk przyszedł na świat w czasie niewoli i prześladowania narodu — Wy urodziście się już w Wolnej Polsce.

Młody Ziuk śnił „sen o Polsce”, marzył o wolnej Ojczyźnie, żył myślą i pragnieniem wcielenia w czyn ideałów wolnościowych, — Wy marzyć nie potrzebujecie, bo sen pokoleń stał się rzeczywistością.

Ziuk doznał wielu upokorzeń i przykrości w szkole rosyjskiej, gnębiącej młodzież i pragnącej wydrzeć jej polskość, — Wy chodźcie do polskiej szkoły, gdzie w serdecznej atmosferze wychowujecie się na dobrych obywateli kraju.

Józef Piłsudski młodość swoją, życie swoje poświęca na ołtarzu zakutej w kajdany Ojczyzny. Pracuje bez wytchnienia z energią nadludzką dla SPRAWY, dla przyszłej Polski, — o sobie tylko nigdy nie myśli. Budzi ducha narodowego wśród robotników, organizuje siłę bojową, tyra się po więzieniach pruskich i moskiewskich, w wojnie światowej wiedzie Legjonu na boje krwawe... O Polskę... I ziszcza się „sen o szpadzie” — powstaje Wolna i niepodległa ojczyzna z dostępem do morza. A WÓDZ i WSKRZESICIEL Państwa staje się teraz jej Budowniczym, zabiera się z wielką energią do wytężonej ofiarnej pracy i tworzy armję polską i marynarkę wojenną, odpiera raz jeszcze nawałtę bolszewicką; buduje potęgę Państwa aż do dnia dzisiejszego.

Dziś, droga młodzieży, nie potrzebujesz — jak młodzi obrońcy Lwowa — przelewać krwi za Ojczyznę, ale winnaś utwierdzać pracę dzieła Marszałka Józefa Piłsudskiego „krwią zdobyte”, masz budować potęgę naszego Państwa sumienną pracą i wypełnianiem swych obowiązków. Niech zawsze przyświeca Ci świetlana postać Wodza i będzie Ci wzorem prawdziwego ukochania Ojczyzny.

Złóż dziś, młodzieży, w głębi serc hołd i cześć Ukochanemu Solenizantowi i życzenia, których najbardziej pragnie: aby wszyscy wypełniali najwyższe prawo, jakim jest służba Ojczyźnie — „Salus Reipublicae — suprema lex”.

Marszałek Polski — Józef Piłsudski.

Urodził się 5 grudnia 1867 roku w Żuławie w powiecie święciańskim na Litwie. Mały Ziuk wychowywał się w atmosferze, pełnej miłości Boga i Ojczyzny, a miłość ta budziła wolę Czynu — Wyzwolenia.

W 1875 r. wstąpił do rosyjskiego gimnazjum w Wilnie. Będąc w ósmej klasie, traci ukochaną matkę. Po otrzymaniu matury w 1885 r., wstępuje na wydział medycyny uniwersytetu w Charkowie. Usunięty za czynny udział w rozruchach studenckich, wraca do Wilna i dalej prowadzi rozpoczętą pracę. Wpada w ręce policji i skazany zostaje w r. 1888 na pięcioletnie zesłanie do Wschodniej Syberji.

Wróciwszy do kraju, staje się organizatorem ludu polskiego. Z tajnej drukarni w Lipnikach wychodziły odezwy i pismo „Robotnik”, którego redaktorem był Józef Piłsudski. Drukarnię tę przeniesiono do Wilna, potem do Łodzi, gdzie ją jednak wykryto, a Piłsudskiego aresztowano i osadzono w X pawilonie warszawskiej Cytadeli.

Używszy podstęp, zostaje przeniesiony do szpitala w Peters-

burgu, skąd udaje mu się uciec. Osiada w Krakowie i dalej pracuje dla przyszłej Polski. Przyśtępuje do organizowania siły zbrojnej z myślą o przyszłej regularnej wojnie polskiej z zaborcami. Powstaje w 1910 r. we Lwowie „Związek Strzelecki”, w Krakowie „Strzelec”, powstają „Drużyny strzeleckie” i in.

Wybuch wojna światowa. Z rozkazu Piłsudskiego wyrusza z 5-go na 6-ty sierpnia z Krakowa słynna „pierwsza kadrowa” do Królestwa.

Z wiary strzeleckiej powstają Legjony, dowództwo I Brygady Legjonów otrzymuje Piłsudski, którego zapał i wiara udziela się żołnierzom. Twarda to była służba legjonowa. Minęły Łaski, Krzywopłoty, Łowczówek, Konary, Tarłów, Jastków i Wołyń — krwią polską przesiąkły. W 1917 odmawia Piłsudski złożenia przysięgi na wierność armji niemieckiej i w nocy w lipcu zostaje aresztowany i wywieziony do Magdeburga.

Wraca do Warszawy 10 listopada 1918 r. w przeddzień wskrzeszenia Polski. Spełnia się marzenie życia Józefa Piłsudskiego. Po-

wstaje wolna Polska. Staje się teraz Budowniczym Państwa Polskiego. Tworzy armję z członków dawnych organizacyj wojskowych. W 1920 r. odpięra swym geniuszem wojennym inwazję bolszewicką. W grudniu 1922 r. ustępuje ze stanowiska Naczelnika Państwa, usuwa się w zacisze domowe, ale zdala patrzy na to, co się w kraju dzieje. A działo się źle, „we wszystkich dziedzinach odrodzenia nie było”. Rozwielmożniło się w Polsce znikczemnienie ludzi,

którzy interes własny stawiali ponad dobro Państwa, rząd nie miał wcale władzy.

Przewrót majowy wzmacnia Polskę, wzmacnia walutę, Państwu daje stały i silny rząd, przywraca w kraju porządek, ład, równowagę moralną, zapowiada walkę ze wszelkiem szkodnictwem. I do dnia dzisiejszego Marszałek czuwa i pracuje dla Polski.

Streścił B. Szpruch
(VI, Nr. 3 w Dąbr.).

DO MŁODYCH.

*Ach, ile cierni w żywota drodze,
Ile to bólów i cierpień wokół!..
Lecz o Młodzieży, nie martw się srodze,
Lecz mocno ujmij za życia wodze
I patrz wesół,*

*Niech cię nie zraża gromów kaskada,
Ni burzy czarnej mrożące tchnienia:
— Kto duchem mocen, ten nie upada,
Choćby nań parta straszna zagłada,
Gryzły zwątpienia,*

*Lecz swego celu w jasności todze
Dojdzie i skroń swą otoczy chwałą,
Więc o, Młodzieży! nie martw się srodze,
Że tylko cierni w żywota drodze,
Lecz krocź nią śmiało!*

Henryk Radowiecki.
Maczki

Pisemko to wielka rzecz.

Bal „Powszechniaków”.

Na jednym z zebrań Kom. Redakcyjnego dano projekt urządzenia herbatki redakcyjnej. Projekt przyjęto. W celu zrealizowania projektu utworzono Komitet, składający się przeważnie z byłych redaktorów „Powszechniaka”.

W tłusty czwartek zebrało się w „Kuźnicy” około 70 uczestników zabawy.

Byli uczniowie i uczennice naszych szkół, było kilka osób z pośród nauczycielstwa i rodziców. Przy dźwiękach symfonicznej orkiestry Seminarjum szły pary w tany i płasy. Jak kto umiał, tak tańczył, ale bawił się wesoło.

Po pewnym czasie zaproszono wszystkich uczestników do stołu na wspólną herbatkę. W czasie herbatki wygłosili krótkie przemówienia: p. kierownik Szkup, p. Jędrusikówna, p. Balcerowski i jeden uczeń Seminarjum.

W przemówieniach podkreślono znaczenie i rolę pisemka w zbliżeniu i współżyciu młodzieży wszystkich szkół.

Jeden z obecnych rodziców podziękował nauczycielstwu za wkładaną pracę.

Po herbatce znowu zaczęły się tany. Wszyscy bawili się nadzwyczaj wesoło do godz. 10,30 wieczorem, poczem rozeszli się do domów, weseli i zadowoleni.

M. Sz.

Podziękowanie.

Niniejszym mamy zaszczyt serdecznie podziękować Zarządowi B.B.W.R. i Klubowi Marsz. Piłsudskiego za bezinteresowne użyczenie sali, p. p. E. Kraszewskiemu, H. i A. Kowalczewskiemu, Z. Jakubowskiemu, Guzikowi i Mykale za doborową orkiestrę oraz p. Szkupowej za wydatną pomoc w urządzeniu zabawy. *Komitet Herbatki*

U krasnoludków.

Król krasnoludków, Dobrotek, dostał w dniu swych urodzin od ojca chrzestnego aż cały tuzin „Powszechniaków”. Rozdał je swoim poddanym, zostawiając dla siebie jeden egzemplarz.

Sala tronowa króla Dobrotka jest cała jakby z diamentów: są to zamarźnięte krople rosy. Jest więc zimno. Drużyna króla jakie takie, dość ciepłe szatki z przędzy pańczej porobiła, ale królowi nie

przystoi w takich nieuroczystych szatach chodzić, więc trzęsie się z zimna. Wtem przypomniał sobie, że ma „Powszechniaka”. Posłał pazią po niego; gdy czytał, coraz cieplej mu było, takie *szczerze* i proste były słowa dziatwy szkolnej. Być może, niedługo ukaże się a: tykuł jakiego krasnoludka z państwa króla Dobrotka.

Lucyna Lewandowska
(VII, Łazy).

Zapisujcie się do Koła Absolwentów-Przyjaciół „Powszechniaka”!

Składka roczna — to uiszczenie prenumeraty.

Pogoda.

Nie wiem, dlaczego na mnie wpływa

Pogoda tam na dworze:

Od niej zależnym nastrój bywa,

Ona go zmienić może.

Gdy jasno, ciepło, fala złota,

Słoneczna świat zalewa,

Do życia budzi się ochota

I w duszy mej coś śpiewa.

A kiedy zmienia się pogoda,

Gdy zimne deszcze cieką,

Znika weselość i swoboda

Ucieka gdzieś daleko.

Niech nieba będą nam łaskawsze!

— Ślę prośby me gorące:

Niechaj pogoda będzie zawsze

I wciąż niech świeci słońce.

podała *Rachela Hajszerykówna*
VII, Lazy.

Moja biblioteczka.

Najprzyjemniejsze chwile spędzam w bibliotece. Gdy przyjdę ze szkoły i odrobię lekcję, idę zaraz do ostatniego pokoju do biblioteczki. Tam układam książki i gazety, zapisuję do katalogu nowe książki i czytam je.

Co miesiąc czytam „Powszechniaka“, czasem „Moje pisemko“ i „Płomyk“. Prenumeruję również „Mały Przewodnik“ i „Niedzielę dla dzieci“. W szkole nauczyłem się zeszywać i oprawiać książki, więc sobie w końcu roku książki i czasopisma oprawiam.

Niedawno dostałem od kolegi dwa tomy „Wyspy Mędrców“.

Książka bardzo ciekawa, lecz trochę dziecinna (?).

Najpoważniejsze książki w mej bibliotece to „Ogniem i mieczem“, „Potop“, „Quo vadis“ i inne.

Narazie moje książki są w pudełku, ale za kilka dni zrobię półkę i tam je umieszczę. Mam około 50 książek. Może mamusia kupi mi stolik, na którym będę odrabiał lekcje i pisał artykuły do ukochanego „Powszechniaka“.

Klimas Jerzy

(VI, Nr. 19 Sosn.).

członek kółka literackiego

ZIMOWY CZAS.

Ktoby się też bał tej zimy,

Pocóż się jej bać!

W piecu sobie napalimy,

Będziemy się grzać.

Usiądziemy sobie wkóło

z „Powszechnikiem” wraz.

O, jak będzie nam wesoło

W ten zimowy czas!

Kostkówna Jadwiga

(oddz. VIa, szk. Nr. 5 w Zawierciu.)

W zimie podczas niepogody.

Kilka dni leżał śnieg na ziemi. Było bardzo ładnie i wesoło, bo gdzie śnieg, tam i sanna.

Ale jak tylko słońko ukazało się z za chmur, wnet poduszczeni śniegowe na polach i łąkach zaczęły maleć. Śliczne, białe sukienki drzew zniknęły, jak strój balowy Kopciuszka za rozkazem wróżki-czarodziejki. Wkrótce drzewa stały się nagie, a na polach tylko w zagłębieniach zostało trochę śniegu.

Dzieci nie zjeżdżały już z góry na saneczkach; nie było słychać ich dzwiecznego śmiechu. Można tylko było zobaczyć w oknie zasmucone twarzyczki, wyglądające przez szyby na świat.

Słońko, przestraszone tym widokiem, zasmuciło się i skryło się głęboko za chmury.

— Ani lodu! ani słońca, niema! — biadały dzieci.

A wiatr - niecnota, widząc to, widocznie bardzo się ucieszył, bo

wysłał zaraz na ziemię swoich współtowarzyszy, którzy zaczęli panować na ziemi. Pospędzali zaraz gromady najeżonych chmur, zaczęli huczeć, szumieć, świszcząć, wyć i smagać przechodniów deszczem — kapuśniaczkiem. Chcieli wszystko zniszczyć i zapanować nad światem. Jednak nikt nie ugiął przed nimi czoła z wyjątkiem drzew, których słabe gałązki gięły się pod oddechem tego żywiołu. Nikt nie chciał poddać się tym przeciwnikom, którzy zmęczeni na chwilę ucichali, aby z nowymi siłami stanąć do boju.

W takim czasie radzę wszystkim czytelnikom „Powszechnika” nie narzekać na brzydką pogodę i nie smucić się, ale wziąć do ręki pióro i kartkę i „nabazgrać” coś do kochanej Redakcji „Powszechnika”.

Kępińska Stefanja

(VII, Nr. 2 w Forąbce Pekinie.)

NOC WIGILIJNA.

(Dokończenie.)

(Anioł otwiera drzwi, wchodzi p.:
ra Górali, Łowiczan i Krakowia-
ków. Śpiewają na nutę „W dzień
Bożego Narodzenia, radość wszel-
kiego stworzenia“.)

Przez góry i przez doliny,
Przybyliśmy do Dzieciny,
Do Betleem, do stajenki,
Gdzie leży Jezus maleńki.

Przybyliśmy z polskiej ziemi,
Dary zdaleka niesiemy,
Więc przyjmij, Dziecino Boża,
Owoce i wianki ze zboża.

(Znów ktoś puka. Wchodzi gro-
madka dzieci szkolnych, śpiewając
na melodję „Gdy się Chrystus ro-
dzi“..)

Chociaż mróz na dworze
I śnieg wielki pada,
Kłaniać Ci się, Boże,
Przyszła nas gromada.

Darów wielkich Ci nie damy,
Więc wesoło zaśpiewamy:
Gloria, Gloria, Gloria,
In excelsis Deo!

Ponieważ Ci w darze
Nic złożyć nie mamy,
Więcchoć „POWSZECHNIAKA“
U Twych stóp składamy,

A nakoniec, stojąc kołem,
Zaśpiewajmy wszyscy razem:
Gloria, Gloria, Gloria,
In excelsis Deo.
I Anioł:

Lecz już czas pożegnać Pana,
Więc padajcie na kolana.

(Kłękają wszyscy, Matka B. pod-
nosi Jezuska w górę, nad ich gło-
wy, później kładąc go do żłóbka,
zaczyna nucić:)

Lulajże Jezuniu, moja perelko,
Lulaj ulubione, me pieścidełko.
(Wszyscy niezbyt głośno:)

Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A Ty Go, Matulu, w płaczu
utulaj.

(Kurtyna spada, jeszcze słychać
powtórne echo:)

Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj,
A Ty Go, Matulu, w płaczu utulaj.

Lis Zdzisław
(ucz. kl.VIII.)

Z Koła b. Wychowanków Szkoły Nr. 6

w Dąbrowie Górniczej.

Zabawa Karnawałowa.

Koło b. Wychowanków przy
szkole Nr. 6 urządziło 18 lutego
b. r. zabawę karnawałową. Zaba-
wa udała się znakomicie. Tak
członkowie K. B. W., jak i zapro-
szeni goście bawili się bardzo do-
brze. Wesołość i zadowolenie ma-
lowały się na każdej twarzy.

B. W.

„Śledziówka“.

To nasza druga zabawa w koń-
czącym się karnawale, zorganizowa-
na przez Komitet w liczbie 10 człon-
ków K. B. W.

Zabawa trwała od 5-ej wiecz.
do 12-ej. Punktualnie o północy
umilkła muzyka, skończyły się ta-
ny i wszyscy przeszli do sali ja-
dalnej na tradycyjnego śledzia.

Na naszej zabawie był również Opiekun „Powszechnika”, p. Balcerowski. Wszyscy uczestnicy zabawy wynieśli bardzo miłe wrażenie.

B. W. B. Magaczewska.

Dział harcerski.

PĄCZEK.

28 lutego b.r. 55 drużyna harcerska przy szkole Nr. 3 w Dąbrowie urządziła tradycyjną zabawę p. n. „Pączek”. W zabawie tej wzięli udział wszyscy druhowie oraz koleżanki ze szkoły Nr. 7 i 1.

Zabawa zaczęła się o godz. 7,30 wieczorem tańcami. Większość druhow nie umiała tańczyć, siedziała więc pod ścianą, „skrobiąc marchewkę” i śpiewając.

O godz. 9-ej zaczęła się kolacja pączkowa, którą zaszczylił

swą obecnością pan kierownik Szkoły.

Po kolacji były znowu tańce.

Po 10-ej wieczorem zostali tylko starsi druhowie. Orkiestra była dobra. Grali koledzy: Rumin, Czarkowski, Ludwikowski i Skowron. Byliśmy zadowoleni z zabawy, która wywarła na wszystkich niezatarte wrażenie.

Stefanik Stefan

55 Z. D. H.

Nasza kronika.

Nasza gazetka.

W naszej klasie mamy „głosną” gazetkę. Przez cały tydzień wycinamy z gazet ciekawe artykuły i ilustracje, następnie Komitet Redakcyjny przegląda je i dobre nakleja na dużym arkuszu papieru, który wisi na ścianie. Później czytamy wspólnie z panem lub sami gazetkę, zmieniamy co tydzień, daliśmy jej tytuł „Hetman”, gdyż takie obraliśmy hasło dla swojego oddziału.

Chciałbym się dowiedzieć, jakie mają gazetki klasowe koleżanki i koledzy (I my bylibyśmy

tego bardzo ciekawi. Red.).

Machurzanka Janina

(IV A, Nr. 5 Zawiercie).

Akademia ku czci Pana Prezydenta.

1 lutego Koło Literackie urządziło w sali gimnazjalnej akademię ku czci Dostojnego Jubilata. Na program akademii złożyły się: Referat kol. Nawrotówny, deklamacja, wygłoszona przez Kaszubiankę, Gierowiczównę i Grzybowskiego, gra na skrzypcach Lili Głowackiej. Całość wypadła dobrze.

Klimas Jerzy

członek „Koła Literackiego”.

Koło Młodzieży P.C.K. w Zawierciu w szkole Nr. 2.

Koło P. C. K. w naszej szkole zostało założone w ub roku. Do Koła należy 80 członków ze wszystkich oddziałów prócz pierwszych. Chętnie należymy do P.C.K., gdyż praca w nim przynosi nam dużo zadowolenia ze spełnienia obowiązku.

Dbamy o zdrowie i siły biedniejszych kolegów i dlatego prowadzimy akcję dokarmiania. Każdy członek przynosi do szkoły codziennie dwa śniadania: jedno dla siebie, drugie dla potrzebujących. Prowadzimy także skromnych rozmiarów kuchnię. Koło nasze zajmuje się również zbieraniem i rozdawnictwem bielizny i odzieży.

Na terenie naszego Koła istnieje sekcja sportowa i higieniczna. Opiekujemy się i ptaszkami.

Zebrań ogólne odbywają się raz na miesiąc, a Zarządu co tydzień.

Koło nasze rozwija się coraz

bardziej, gdyż rozumiemy, jaką ono przynosi nam korzyść.

Zygmunt Oruba
skarbnik P. C. K.

Rodzicielskie Koło Przyjaciół Powszechniaka w Dąbrowie Gór.

9 marca odbyło się w szkole Nr. 2 w Dąbrowie Gór. zebranie rodziców dziatwy szkół dąbrowskich w sprawie „Powszechniaka”.

Po wysłuchaniu referatu p. Opiekuna „Powszechniaka” o znaczeniu pisemka zebrani rodzice wypowiedzieli się w dyskusji za utworzeniem Koła Przyjaciół. Po przyjęciu wniosku założenia Koła wybrano Zarząd w liczbie 15 osób i Komisję Rewizyjną liczącą 3 osoby. W skład ścisłego Zarządu weszli p.p.: Kielb — przewodniczący, Mróz Kazimierz — zastępca przew., Łabędź Jan — sekretarz, Światowski (zast. sekr.) i Fabjańska (skarbnik). Pierwsze posiedzenie odbył Zarząd w niedzielę 12 marca po południu w szkole Nr. 3 w Dąbrowie.

DZIAŁ SPORTOWY

Pod ogólnem Kierownictwem M. Szlęka.

Walka narodów o hokejowe mistrzostwo świata

Tegoroczne mistrzostwa hokejowe świata odbyły się w stolicy Czechosłowacji Pradze. Mistrzostwa te zgromadziły 12 reprezentacji hokejowych, a mianowicie: Kanadę, U.S.A., Niemcy, Węgry, Łotwę, Szwajcarię, Polskę, Czechosłowację, Austrię, Włochy, Rumunię i Belgię. Po rozdzieleniu pewnych reprezentacji na grupy roz-

poczęto mistrzowskie rozgrywki. W semifinale sformowano dwie grupy. I : U.S.A., Czechosłowacja, Polska, Szwajcaria. II : Kanada, Niemcy, Austria, Węgry.

Wyniki wieców o hokejowe mistrzostwo świata przedstawiają się następująco:

Sobota: Niemcy — Belgja 6:0, Szwajcaria — Łotwa 5:1, Czecho-

słowacja — Rumunja 8:0, Austria — Włochy 3:0.

Niedziela: Niemcy—Polska 2:0, Szwajcaria—Węgry 1:0, Czechosłowacja—Austria 2:1, Włochy —Rumunja 2:0.

Poniedziałek: Austria — Rumunja 7:1, Polska—Belgia 1:0, Czechosłowacja—Włochy 3:1, Węgry —Łotwa 3:0.

Wtorek: Kanada — Niemcy 5:0, Austria — Węgry 1:0, Czechosłowacja—Polska 1:0, U.S.A. Szwajcaria 7:0.

Środa: Niemcy — Węgry 4:0, U.S.A. — Polska 4:0, Czechosłowacja—Szwajcaria 1:0, Kanada—Austria 4:0.

Czwartek: Szwajcaria—Polska 3:1, Kanada—Węgry 3:1, U.S.A. —Czechosłowacja 6:0, Austria — Niemcy 2:0.

Piątek: Polska — Węgry 1:1, Szwajcaria—Niemcy 1:1.

Finały hokejowych mistrzostw świata.

W sobotę rozpoczęto rozgrywki finałowe, do których zakwalifikowały się cztery reprezentacje: Kanady, U. S. A., Austrii i Czechosłowacji.

Z CYKLU: „ZAGŁĘBIE”.

W hucie.

*Oto olbrzymia czeluść pieca żelaznego,
Jakby potwór zgłodniały swą paszczę otwiera
I łapczywie koks, rudę i węgiel pożera,
Bucha ogniem, jak krater wulkanu czynnego.*

*Gdy piec po napełnieniu zostanie podgrzany,
Wszystko się w nim kłębuje i za ognia sprawą
Miast stałej masy wewnątrz wypetnia się lawą
Ognistą, również żarem jest zewnątrz obłany.*

Kanada — Czechosłowacja 4:0 (2:0, 1:0, 1:0).

Przeciwstawieniem meczu Kanady z Czechosłowacją był mecz U.S.A. z Austrią. Gra ta była prowadzona w żywym tempie.

U. S. A. mistrzem świata, Czechosłowacja mistrzem Europy.

U. S. A. — KANADA 2:1

Kanadyjczycy, jak zawsze są technicznie lepsi, bardziej wyrównani, a klęskę ich należy przypisać w pierwszym rzędzie ich miękkości. Amerykanie zadziwili grą niezwykle ostrą, a nawet brutalną. Dla Kanady bramkę zdobył Keer. Dla U.S.A. bramki zdobyli Forbes i obrońca Garrison.

CZECHOSŁOWACJA — AUSTRIA 2:0 (0:0,0:0;0:0,0:0,2:0).

Gra powyższych zespołów nie mogła nikogo zachwycić. Obie drużyny grały bardzo ostrożnie. Mecz zakończył się wynikiem 0:0, dopiero po przedłużeniu meczu Czesi zdobyli 2 bramki przez znakomitego Malecka. Tak więc Czechosłowacja została mistrzem Europy.

Marjan Szlęk
(VII, Nr. 3 w Dąbr.)

1. Miasto w Europie.
2. Żyje w ogodzie.
3. Imię żeńskie.

4. Przedmiot, używany przez człowieka w górach.
5. Nazwa góry.
6. Przedmiot, służący do geografji.
7. Imię męskie.
8. Zwierzę chodzące tyłem.
9. Nazwa państwa.
10. Nazwa plonu z ogrodu warzywnego.
11. Potrawa używana w karnawale.
12. Nazwa członka rodziny.
13. Nazwa rzeki.
14. Ogród najbardziej lubiany.
15. Najczęściej używany.
16. Nazwa wulkanu.
17. Człowiek bez stałego miejsca zamieszkania.
18. Przyrząd potrzebny stolarzowi.
19. Nazwa kwiatka.
20. Przyrząd potrzebny krawcowi.
21. Imię męskie.
22. Naczynie do atramentu.

23. Nazwa części świata.

Mazurkiewicz St.

(VII, Nr. 3 Dąbr.).

Kto będzie zwycięzcą turnieju?

Rozwiązania na oddzielnych kartkach przysyłać w terminie **dwutygodniowym**.

Nagrody za dobre rozwiązanie łamigłówek z N-ru 5-6 „Powszechniaka” wylosowali: 1) Banach Szymon (V, Nr. 3 Będzin), 2) Szumski Bolesław (VIb, Nr. 2 Dąbr.), 3) Lewkowicz Zygmunt (VII, Nr. 2, Będzin), 4) Janus Ryszard (Nr. 12), Sosn.). Nagrody powitania otrzymali: 1) Wileżyńska Bronisława (V, Wysoka, p. Łazy, 2) Kępińska Stefania Fabr. Cem. „Wysoka”), VII, Pekin - Porąbka, Nr. 2). Nagrodę pocieszenia otrzymał Utracki A., (VI, Wysoka-Łazy). Niektóre z licznie nadesłanych nam łamigłówek odłożyliśmy do następnego numeru.

Tegoroczne siódme oddziały winny być twórcami Kół byłych wychowanków w całym Zagłębiu Dąbr.

Dla Państwa Polskiego posiadanie Gdańska i Prus Zachodnich „dzisiejszego Pomorza polskiego) jest żywotnością konieczną”.

Otton von Bismarck.

„Ktokolwiek posiadać będzie ujście Wisły i miasto Gdańsk, będzie większym władcą Polski, aniżeli ten, kto nią rządzi”.

Fydyryk Wielki.

Rozbudowa Polskiej Floty Wojennej jest najlepszą rękojmnią rozwoju mocarstwowego i kwitnącej pomyślności Narodu.

Józef Piłsudski.

„Trzymajmy się morza”.

Staszic.

Prócz Gdańska trzeba się starać o jak najwięcej portów.

Stanisław Staszic.

„Miłość nasza winna być źródłem, z którego będą czerpać swą moc przyszłe pokolenia Polski”.

Pan Prezydent Ignacy Mościcki

Twórcie Szkolne Kółka L. M. i K.!

KOMUNIKAT METEOROLOGICZNY

za miesiąc luty 1933 r. Stacji Meteorologicznej Publ. Szkoły Powsz.

Nr. 1 im. A. Mickiewicza w Będzinie.

1. OPADY.

- a) suma opadów . . . . . 34,0 mm.
b) najwyższa wysokość opadu z 24 godz. z dnia 5. 10,2 mm.

2. OBSERWACJA NAD POKRYWĄ ŚNIEŻNĄ.

- a) liczba dni z pokrywą śnieżną 17
b) najwyższy opad śnieżny z dnia 16 . . . . . 12 cm.

3. TEMPERATURA.

- a) średnia temperatura za m-c . . . . . $+ 1^{\circ} \text{C}$.
b) Minim. (najniższa temperatura za dany m-c) . . . . . $- 9^{\circ} \text{C}$.
c) Maxim. (najwyższa temperatura za dany m-c) . . . . . $+ 9^{\circ} \text{C}$.

4. WIATRY.

- a) średnia szybkość wiatrów . . . . . 3,5 m/s.
b) średni kierunek (południowo-zach.) . . . . . S.W.

5. CIŚNIENIE.

- a) średnie ciśnienie atmosferyczne . . . . . 750,0 mm.
b) najniższe " " . . . . . 742 mm.
c) najwyższe " " . . . . . 758 mm.

6. ZACHMURZENIE.

- a) średnie 8

Uwagi, dotyczące zjawisk meteorologicznych i stanu pogody za dany miesiąc:

Pogoda mroźna i słoneczna przechodzi w dn. 1 w odwilż, pokrywa niknie, temperatura zwiększa się. Dnie naogół chmurne i dżdżyste. Ciepło umiarkowane. Wiatry porywiste z częstym opadem deszczowym. Kry na Przemszy ruszyły w dn. 9 i 10, stan wody silnie się podniósł. W drugiej dekadzie przy znacznej niższej temperaturze.

rozpoczynają się opady śnieżne, zwłaszcza w dniu 14 i 15. Pogoda zmienna, ogółem chmurna. Dekada trzecia przebiega przy pogodzie zmiennej. Częste odwilże nocną zniżką zostają ścięte. Pokrywa utrzymuje się, ale słaba. Ogółem wietrzno. Wiatry z obrotu na wschód i północny wschód.

Kierowniczka Stacji :

H. Trzcionkówna, ucz. oddz. VII.

Opiekun Stacji :

Henryk Fajkłowicz

KONKURSY Z NAGRODAMI.

I. W związku z uroczystością Imienin Marszałka Piłsudskiego podajemy następujący temat:

Marszałek Józef Piłsudski—jako wzór pracy i poświęcenia dla Państwa.

II. Inne tematy artykuł: 1. Jaki winien mieć program pracy Szkolny Komitet Redakcyjny (nie Główny K. R.) i jak powinien na terenie szkoły pracować? (pożądany jest dłuższy artykuł).

2. W kopalni, w fabryce (jak zwiedzałem, co widziałem, myśli i wrażenia, praca ludzi.)

III. Dla rysowników: Konkurs na wykonanie projektu pocztów-

ki korespondencyjnej „Powszechniaka”! (Format pocztówki. Na stronie korespondencji ozdoby rysunkowe na marginesie, po stronie adresu również ozdoby rysunkowe. Można umieścić krótkie zdanie, reklamujące pisemko, adres nadawcy ozdobny: „Powszechniak” miesięcznik dziatwy szkół powszechnych Zagłębia Dąbr. Redakcja i Administracja: Dąbrowa Górnicza, Szkoła Nr. 3.

Nr. P. K. O. 143.790. Tel.

Wykonanie tuszem na sztywnym gładkim kartonie. Do konkursu mogą stanąć i b. wychowankowie.

Rozstrzygnięcie konkursu listopadowego (Nr. 2-3)

11 uczestników konkursu zebralo cztery tematy. Nikt nie nadesłał pracy Nr. 1 i 5. Niektórzy napisali artykuły zupełnie nie na temat, niektórzy napisali je bardzo niestarannie. Wyróżniliśmy kilka prac, których autorzy otrzymają piękne nagrody książkowe. Nagrody przyznano: Kępińskiej Stefanji (VII, Nr. 2 Pekin-Porąbka), Dawidówna A (VII, Nr. 6 w Dąbrowie), Erlichmanów-

na Regina (VII, Nr. 8 w Będzinie). Pozostalym uczestnikom przyznajemy cienkie książeczki na pamiętkę.

Prosimy nadsyłać jeszcze prace Nr. 1 i 5 (Nr. 2—3 „Powszechniaka”) w terminie miesięcznym. Zachęcamy do wykonania albumu. Kto chce otrzymać piękną i wartościową nagrodę, niech stanie do konkursu.

Kochany „Powszechniaku”!

Po raz pierwszy ośmielałam się do Ciebie choć kilka słów napisać. Gdy nam Cię pierwszy raz w klasie czytano, wszystkim się spodobałeś, a przede wszystkim mnie. Bardzo mi się podobasz, i jesteś bardzo ładnym pisemkiem. Chcę, abys częściej przychodził, ponieważ bardzo lubię czytać Twoje powiastki i wiersze a również korespondencję. Życzę Ci, że-

by Cię jaknajwięcej dzie i abono- wało i sama będę się starała, że- by zjednać Ci choć jednego no- wego abonenta.

Wierna Tobie

Helena Połcikówna

Otrzymaliśmy kilka miłych liści- ków z Sosnowca, Będzina, Dąbrowy, Zawiercia, Porąbki, Wysokiej - Łazy. Bardzo dziękujemy. Prosimy do nas pisać jaknajczęściej. (Red.).

Różne wiadomości.

Z Polski.

Pomorze Polskie a Czechosłowacja.

Sprawą Pomorza i Gdyni interesuje się żywo Czechosłowacja. Zainteresowanie to znacznie się zwiększyło po wybudowaniu magistrali towarowej Śląsk-Gdynia, łączącej nie tylko Śląsk, ale i Czechosłowację z Bałtykiem i otwierającej możliwości handlowe. Przyczynie i ze zrozumieniem odnosi się do naszych poczynań morskich prasa czechosłowacka, pisząc, że „sprawa” Pomorza — to nowa wojna europejska. Prasa ta nie używa już wyrazu „korytarz”.

* Sejm uchwalił budżet na przyszły rok, ustawę o nowym ustroju szkół akademickich, ustawę samorządową, o ubezpieczeniach społecznych, o funduszu pracy i t. d.

* 16 lutego Senat gdański zawiadomił Rząd polski, że rozwiązuje umowę z 1 września r. ub. w sprawie policii portowej.

* Ogłoszony zostanie konkurs na projekt bazyliki na szczycie Kamiennej Góry w Gdyni.

* Dzięki obecności wykrytych niedawno pod Stryjem gazów ziemnych istnieje możliwość gazyfikacji znacznej części obszaru Małopolski Wsch.

Ze świata.

* Na prezydenta Roosevelta dokonano kilka zamachów, z których wyszedł cało, natomiast rannych zostało kilka osób.

* 20 lutego wybuchł pożar budynku Reichstagu. Straty miljonowe. Ogień podłożyli komuniści. Rząd niemiecki wszczął energiczne śledztwo oraz wydał rozporządzenie z mocą ustawy o ochronie państwa i narodu

* W wyborach do parlamentu niemieckiego dn 5 marca blok rządowy przeprowadził 341 posłów (w tem 288 hitlerowców), opozycja 306.

* Long Beach, miejscowość kąpielowa w Kalifornji została zniszczona przez straszne trzęsienie ziemi. Setki trupów, tysiące rannych. Straty wynoszą kilkanaście milionów dolarów.

* Konferencja genewska uchwaliła w styczniu 40-godzinny dzień pracy.

* W Neukirchen w Zagłębiu Saary wybuchł największy zbiornik gazu objętości 120.000 m. sześć., wys. 80 m. i średnicy 40 m. Skutki katastrofy są straszne. 1000 osób rannych, kilkadziesiąt zabitych. W mieście zapanowała panika.

* 24 lutego Republika Estońska obchodziła 15-lecie swego istnienia. Powierzchnia Estonji wynosi 48.000 km. kw. Stolicą jej jest Tallin (Rewel), port bałtycki z 150.000 mieszkańców. Ludność Estonji wynosi ok. 1.150.000, kraj rolniczy 70°. Estonja posiada największą w Europie przedziałnię bawełny.

* Na czele rządu w Niemczech stoi Hitler jako kanclerz. Wicekanclerzem jest von Papen

* Liga Narodów postanowiła zwrócić się do Japonji z wezwaniem, aby wycofała swe wojska z Mandżurji. Japonja postanowiła wycofać się z Ligi Narodów.

* W Ameryce Płd. trwają zatargi zbrojne Peru z Kolumbią oraz Boliwji z Paragwajem.

Z Zagłębia.

* 15 lutego zmarł w Dąbrowie Górniczej zasłużony kapłan, proboszcz parafji dąbrowskiej, ks. szamb. Stanisław Mazurkiewicz. Przeżył 63 lata.

* W lutym zmarł na Pogoni weteran 1863 r. Kazimierz Kowacki, przeżywszy 87 lat.

Prenumerata miesięczna „Płomyka” wynosi 1 zł. 50 gr.,

a „Płomyczka” 1 zł 20 gr. Konto P.K.O. 6880.

„Płomyk” i „Płomyczek” to najpiękniejsze ilustrowane pisemka tygodniowe dla młodzieży

NASZE SPRAWY.

DRUGI WIELKI ZLOT „POWSZECHNIAKOW“

odbędzie się prawdopodobnie w pierwszą niedzielę maja b. r. w Dąbrowie. W zlocie winni wziąć udział delegaci wszystkich szkół Zagłębia Dąbrowskiego. Na zlot może przybyć kilku delegatów, a jeśli przybędzie jeden, to winien być z VI oddz. (nie z VII).

Zlot rozpocznie się o godz. 11-ej. Na program złożą się: przemówienia, część artystyczna, herbatka, obrady i dyskusja. Z powodu ważnej roli, jaką ma odegrać II Zlot, prosimy przygotować materiał do dyskusji i przemyśleć zagadnienia związane z pisemkiem n. p.:

Sprawa Koła Przyjaciół „Powszechniaka“, organizacja i praca w Szkolnych Komitetach redakcyjnych, sposoby propagowania i rozpowszechniania pisemka, rozwój pisemka dotychczasowy i pożądany na przyszłość, rola pisemka młodzieży, jakimi postanowieniami winien zakończyć się zlot, cel zlotu i inne.

Szczegóły w zaproszeniach. Który z Komitetów redakcyjnych zechce dołożyć coś do programu zlotu, niech nas o tem zawiadomi.

W następną niedzielę po zlocie odbędą się **rozgrywki sportowych drużyn szkolnych** Zagłębia o piękne i wartościowe nagrody „Powszechniaka“.

Przewidujemy gry drużynowe: siatkówka, koszykówka, łańcuch ognia i inne.

Do tych rozgrywek końcowych staną najlepsze drużyny szkół poszczególnych miejscowości.

Do programu sportowego wejdą jeszcze inne atrakcje. Prosimy zgłaszać udział w zawodach.

Opiekę nad zorganizowaniem dnia sportowego „Powszechniaka“ objął p. Leon Stankiewicz, instruktor wych. fiz.

TYDZIEŃ „POWSZECHNIAKA“ rozpocznie się zlotem, a zakończy dniem sportowym.

Tydzień ten, wypełniony będzie zebraniem redakcyjnym, konkursami na najlepsze wypracowanie i t. p. Niech w tym tygodniu wiele się myśli i mówi o pisemku, niech wzrośnie zainteresowanie nim i miłość ku niemu.

Prosimy o przysyłanie sprawozdań z działalności wszelkich kółek szkolnych. W maju przypada termin (do 20) przysyłania sprawozdań z działalności komitetów redakcyjnych, względnie red. polonistycznych.

Nasze Komitety Redakcyjne. Czeladź Nr. 3. Chreszczyk M., Michalski J., Wójcik St., Łakomik Tad., Chabanko J., Rembacz Stan. Opiekę nad pracami Komitetu sprawują pp.: Wieczorkówna, A. Koźlicki i Stefan de Laval

---

Czy w waszej szkole istnieje już Komitet Redakcyjny?

Nasze premje i nagrody.

Czy nie **piękne i wartościowe** są książki: „Łowcy przygód” Marlicza (4 zł.), „Narodziny serca” Morcinka (6 zł.), „Było to pod Smoleńskiem” (5 zł.) i inne, które otrzymały biblioteki szkolne bezpłatnie? (Warunki w N-rze 5-6).

Uczestnicy naszych **konkursów** otrzymują różne **piękne nagrody**.

Następny numer „Powszechniaka” Nr. 8 ukaże [się 10 kwietnia, a artykuły do niego przysyłać można do 30. marca włącznie. Nr. 9-ty ukaże się na zlocie t. j. 7 maja i poświęcony będzie w znacznej części zlotowi i sprawom pisemka. Ostatni numer w tym roku szkolnym rozesłemy 3-go, a najdalej na 6 go czerwca.

Szkoły, zalegające z uiszczeniem należności za prenumeratę od zeszłego roku, prosimy o natychmiastowe uregulowanie zaległości blankietem P. K. O. 143.770.

Filja w Będzinie, Szkoła Nr. 3 przy ul. Promyka. Opiekunką Komitetu filjalnego jest p. I. Remieszkówna.

Filja w Sosnowcu, Szkoła Nr. 6, Wawel 13. Opiekunem Komitetu filjalnego jest p. Stanisław Szpineter.

Zakłady Drukarские i Introligatorynia „S Z T U K A”

Sp. z o. o.

Telefon 2-59. w Dąbrowie Gór., 3-go Maja 9. Telefon 2-59.

Wykonywują wszelkie druki dla przemysłu i handlu oraz czasopisma, zaproszenia, bilety wizytowe i t. p.

Firma chrześcijańska.

Ceny konkurencyjne.

Numer konta P. K. O. 143.770.

Cena numeru 10 gr. Prenumerata roczna 1 zł. (bez przesyłki), 1 zł. 10 gr. z przes.

Adres Redakcji i Administracji: Dąbrowa Gór., Okrzei 41, Szkoła Nr. 3.

Opiekun: Lucjan Balcerowski.

Druk „SZTUKA” Dąbrowa 3-go Maja 9.